

1.1 Miljöbalken i skola, förskola och fritidshem

Förslag till egenkontrollprogram

Det här är ett förslag på egenkontrollprogram som kan hjälpa er att komma igång med ert egenkontrollarbete och ni kan använda det i sin helhet eller ta valda bitar. Ni kan givetvis även utforma ert helt egna egenkontrollprogram.

De områden som finns med i förslaget är sådana som vi tycker är extra viktiga.

Egenkontrollpärm

Förslaget är uppbyggt på ett flertal flikar med olika ämnesområden. Tanken är att ni ska samla allt material i en pärm och att det ska vara lätt för er att hitta de dokument ni söker. Längst upp på varje blad står vilken flik det ska sitta under. Under Flik 1 finns även en innehållsförteckning till pärmen.

Under flik 1 hittar ni en hel del information om egenkontroll och inomhusmiljö. Uppgifterna är hämtade från socialstyrelsen och folkhälsomyndigheten. Deras meddelandeblad och allmänna råd finns på www.folkhalsomyndigheten.se.

Under varje flik finns ett kontrolldokument med Ja/Nej-frågor. I dokumentet finns extra rader inlagda för att ni själva ska kunna lägga till frågor som ni anser är viktiga för er verksamhet. Flikarna innehåller även ett blad utformat för era rutiner, en checklista där ni noterar vem som sett till att rutinen följts och när samt ibland övergripande information inom området.

Under flik 8, städning, finns exempel på hur miljökontoret tänkt att ni kan använda bladen för Rutiner samt Checklistan.

Lagstiftning

Du som driver en skola, förskola eller ett fritidshem har ansvaret för att verksamheten inte orsakar skada på människors hälsa eller miljön. Detta finns beskrivet i miljöbalken och dess följdlagstiftning. Som ansvarig för verksamheten måste du ha de kunskaper som krävs för att uppfylla bestämmelserna i miljöbalken.

Syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling så att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljöbalken reglerar både utomhus- och inomhusmiljön.

Miljöbalken reglerar inte frågor om arbetsmiljö, men det finns stora likheter mellan arbetsmiljölagstiftningens krav på systematiskt arbetsmiljöarbete och miljöbalkens krav på egenkontroll. Dessa kontroller kan med fördel samordnas.

Även livsmedelslagstiftningen innehåller krav på egenkontroll med grundförutsättningar för säker livsmedelshantering.

Miljöbalkens hänsynsregler gäller alla

I miljöbalkens andra kapitel finns grundläggande hänsynsregler. De gäller alla och styr all verksamhet. För anmälningspliktiga verksamheter som förskola, skola och fritidshem gäller dessutom preciserade krav på egenkontroll.

Fastighetsägare som hyr ut lokaler ansvarar för sin del. Som verksamhetsutövare delar du ansvaret med fastighetsägaren när det gäller lokaler för undervisning och barnomsorg. Det är därför viktigt med en tydlig ansvarsfördelning mellan skolledning och fastighetsägare.

1§ Beviskrav

Det är verksamhetsutövaren som ska visa att verksamheten uppfyller hänsynsreglerna och att den inte orsakar skada på människors hälsa eller miljön (2 kap 1§ och 26 kap 19-22 §§ miljöbalken).

2§ Krav på kunskaper

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska kontinuerligt skaffa sig behövlig kunskap för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller negativ påverka.

Verksamhetsutövaren ska ha aktuell kunskap om sin egen verksamhet och om de regler som gäller för verksamheten (2 kap 2§ miljöbalken).

3§ Försiktighetsprincipen

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, ska vara försiktiga och vidta de begränsningar som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten orsakar något som påverkar människors hälsa eller miljön negativt (2 kap 3 § miljöbalken).

4§ Produktvalsprincipen

Om det finns kemikalier som är mindre skadliga än de som används idag ska de användas istället. Förutom kemikalier och blandningar som städkemikalier gäller regeln även varor som är behandlade med kemiska produkter (2 kap 4 § miljöbalken). En strävan är att det minst farliga alltid ska användas.

5§ Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi.

Möjligheterna till återanvändning och återvinning ska användas (2 kap 5 § miljöbalken).

6§ Lokaliseringsprincipen

Platsen där verksamheten bedrivs ska vara lämplig. En sådan plats ska vara vald så att ändamålet kan uppnås med minsta möjliga ingrepp och negativ påverkan på människors hälsa och på miljön (2 kap 6 § miljöbalken).

7§ Skälighetsregeln

Krav på hänsyn enligt hänsynsreglerna gäller inte om det kan vara orimligt att uppfylla dem (2 kap 7 § miljöbalken).

